

ло за драго, всеки забравяше бедност и възраст, родители и роднини и всеки думаше: на Балкана, на Балкана! Но де бяха нашите патриоти да разберат туй тупане на сърцето, туй сътресение на нервите? Де бяха да отговорят и те с каква-где жертва на олтаря за освобождение? Де беше да даде средства и направление на тази жива народна сила? Патриотите бяха там, дето са и днес, комитетът мина като комета, а тези що викаха: на Балкана, на Балкана - едни се отчаяха, други със затаена злоба сложиха ръце и се заловиха за работа, а трети, кои можаха да намерат средства, отидоха и измряха!

Повече от 200 души излъгани и оголели оставаха още пролетта името на българската легия в Белград и с Караджата събраха се окол Хаджи Димитра. При всичките гонения и преследвания от "старите" те найдоха истинни патриоти, добиха средства и минаха, та измряха.

Но само туй ли? Те измряха, но тяхната смърт беше громен удар за Турция, громен и за наше то отечество - на първата извести падането, на второто - възраждането. Сънливият тиранин залитна на трона от думите: "Болгаристан калктъ" (България се надигна) и окачи мъртвия черковен въпрос на галваническа кука, с кое-то, без да иска, призна името на робите си - призна борбата. Будният народ стресна се силно, огледа се, и като не можа да скочи на оръжие, със сълзи благослови великия подвиг на синовете си. Той видя и усети силата си.

И ето и до днес кръвта на тези мъченици не е още засъхнала по бащините ни полета; сенките им бродят денем и нощем и чакат онези, кои от Петрушан им пожелаха "Добър час и добра стига!" - чакат нази, братя емигранти, да откопаем костите им и избършем сълзите на техните клети майки, които са вече майки и нам!.

В. "Дума", г. I, бр. 3 от 8.VII.1871 г. Със съкращения и осъвременен правопис.